

Ministerie van Economische Zaken

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA 's-GRAVENHAGE

Directoraat-generaal Agro
Directie Plantaardige Agroketens en
Voedselkwaliteit

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Ons kenmerk
DGA-PAV / 12381958

Datum 14 januari 2013
Betreft Reactie op wetenschappelijk artikel in Nature inzake gecombineerde toxische effecten van insecticiden op hommels

Geachte Voorzitter,

Op verzoek van de vaste commissie voor Economische Zaken van 5 december 2012 stuur ik u een reactie op een wetenschappelijk artikel, in oktober 2012 gepubliceerd door Gill en collegae in het tijdschrift Nature over gecombineerde toxische effecten van insecticiden op hommels.

De studie geeft belangrijke informatie over het effect van neonicotinoïden op hommelpopulaties. In de studie zijn drie blootstellingsregimes getest, namelijk 4 weken continue blootstelling van hommels aan de werkzame stof imidacloprid via suikeroplossing, 4 maal contactblootstelling aan de werkzame stof lambda-cyhalothrin met een interval van een week, en een combinatie van die twee. De foerageeractiviteit van individuele hommels en de ontwikkeling en grootte van de testvolken werden vergeleken met de controlegroep.

De auteurs vinden in de imidaclopridbehandeling een negatief effect op de aantallen uitgekomen werkers en op het aantal terugkerende foerageerders. In de lambda-cyhalothrin behandeling was de sterfte van werkers hoger dan in de controlegroep. In het combinatieregime werden deze effecten versterkt.

Direct na de publicatie van het onderzoek heb ik het College Toelating Gewasbeschermingsmiddelen en Biociden (Ctgb) verzocht te kijken naar de relevantie van het onderzoek voor de Nederlandse situatie en toelatingen. Hierop heb ik inmiddels een reactie ontvangen (bijlage 1).

Het Ctgb laat mij weten de zorg te delen voor de cumulatieve effecten die in het artikel naar voren komen. Het Ctgb constateert dat gestapelde effecten van stoffen, die niet samen in een middel zitten, niet in het vigerende toetsingskader zitten. Mede op verzoek van het Ctgb onderzoekt een nationale en een Europese werkgroep of en hoe stapelingeffecten in het toetsingskader kunnen worden opgenomen. Daarnaast concludeert het Ctgb voor beide onderzochte stoffen, dat de onderzochte blootstelling, gelet op de voor Nederland geldende toegelaten en beperkende gebruiksvoorwaarden niet realistisch is. Middelen op basis van lambda-cyhalothrin mogen in Nederland niet gespoten worden op bloeiende gewassen, waardoor het onwaarschijnlijk wordt dat bijen aanwezig zijn als deze stof wordt toegepast.

Zaadbehandelingstoepassingen met imidacloprid in bloeiende gewassen, die mogelijk een langere blootstellingsduur aan bijen tot gevolg kunnen hebben, zijn niet toegelaten in Nederland.

Tenslotte: de Europese Voedselzekerheidsautoriteit, EFSA, doet een herbeoordeling van de effecten op bijen bij zaadbehandeling met imidacloprid (en twee andere neonicotinoiden) en is gevraagd hierbij ook onderhavig artikel mee te nemen. Het rapport van EFSA wordt naar verwachting medio januari 2013 gepubliceerd. Uw Kamer zal hierover vanzelfsprekend geïnformeerd worden.

(w.g.) Sharon A.M. Dijkma
Staatssecretaris van Economische Zaken